

Bizonytalanság

Az áfa-törvény változásairól és az egészségügyi szolgáltatókra vonatkozó különlegességekről Vadász Iván adószakértőt, a Magyar Adótanácsadók és Könyvviteli Szolgáltatók Országos Egyesületének alelnökét kérdeztük.

H *Alelnök úr, az új áfa-törvény megjelenésével teljes a zűrzavar a magyar gazdaságban arról, hogy mi tartozik fordított áfás körbe és mi nem. Világosítson fel bennünket!*

– A normál adózás során a vevő, esetünkben a kórház, kifizeti a számla bruttó összegét a vállalkozónak. A fordított adózással a termék vagy szolgáltatás továbbra is bruttó összegbe kerül, az árak nem változnak, az egyetlen különbség az, hogy a kórház a nettó összeget fizeti az eladónak, az áfát pedig a kórház fizeti be az adóhivatalnak és saját adóbevallásában számolja el azt. Amennyiben a vevőnek van adólevonási joga, akkor ezt a jogot ugyanúgy gyakorolja, mint a normál adózás esetében. Mivel a költségvetési szervként működő kórházaknak amúgy sincs áfa-levonási joga, náluk az egyetlen változás az lesz, hogy a fordított adózás alá tartozó esetekben két helyre fizetnek: egyrészt az eladónak, másrészt az APEH-nek.

H *Teljes újdonságnak számít a fordított adózás a magyar adórendszerben?*

– A fordított adózás 1988 januárja óta, amióta létezik általános forgalmi adó, ismert fogalom, a külföldre irányuló szolgáltatásokkal kapcsolatban alkalmaztuk ezt az adózási módszert. 2007. december 31-ig ugyanígy létezett fordított adózás a közösségen belüli és a harmadik országgal kapcsolatos ügyleteknél, valamint a hulladék-kereskedelemben is. Ez a módszer azért újdonság az egészségügy számára, mert az egészségügyi intézmények gazdálkodásában erre jellemzően nem kellett odafigyelni. Január óta azonban szükség van némi figyelemre: ha valaki olyan terméket, szolgáltatást vesz igénybe, amely ügylet a fordított adózás alá tartozik, akkor nem fogadhat el az eladótól olyan számlát, amin áfa szerepel, és az adót neki kell bevallania.

H *Mi az értelem a változás mögött?*

– A fordított adózásra korábban elsősorban azért volt szükség, hogy a fogyasztás helye szerinti adóhatósághoz telepítsék az adóbevételt. A technikát azért kezdik előszeretettel alkalmazni, mert az adócsalások kiszűrésére is alkalmasnak vélik. Ezt az álláspontot egyébként a brüsszeli bizottság is elfogadta az építőipari szolgáltatások esetében, köszönhetően az osztrákok fellépésének, akik a fordított adózást nagyon eredményesen alkalmazták a visszaélések kiszűrésére, sőt 2006-ban javasolták a teljes hozzáadott értékadó rendszer átállítását fordított adózásra.

H *Hogyan lehet ezzel a módszer megakadályozni az áfa-csalásokat?*

– Az építőiparra jellemzőek voltak olyan láncolatok, amelyek köztes elemeinél vagy a végén nem történt áfa-fizetés, csak visszaigénylés. Ennek megakadályozására megfelelő eszköz a fordított adózás. Most viszont gondoljuk el azt a szituációt, hogy egy építőipari szolgáltató, mondjuk egy kőműves mindig olyan értékesítést végez, ami a fordított adózás alá tartozik. Így állandó visszaigénylő pozícióban van, mert az eladásokon nincsen áfa, a beszerzéseken viszont van. Ha fordítottan adózik, állandóan kérnie kell az adóhatóságtól a visszatérítést. Ám az adóhatóság csak úgy ad vissza, ha ellenőriz, ezáltal az eladó ellenőrzés alatt áll.

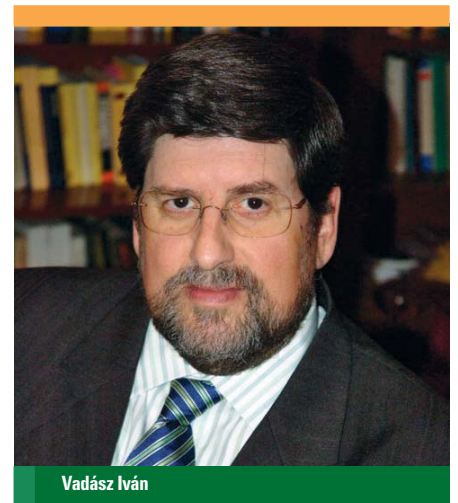
H *Milyen területekre vonatkozik a fordított áfa-fizetési kötelezettség?*

– A közösségi jog szerinti az építési szolgáltatásokra alkalmazhatnak az országok fordított áfa-fizetést. Ide tartoznak többek között az ingatlanhoz kapcsolódó szolgáltatások is, például a karbantartási, javítási, átalakítási, bontási, takarítási, tisztítási szolgáltatások is. Ezt a területet azonban a törvény szövegezése során magyarosították és kitágították, és létrejött egy nagyon rosszul megfogalmazott törvény. Abban biztos vagyok, hogy a törvény alkotói mindenben törekedtek a közösségi jog hű visszatükrözésére, ám ez a feladat nem sikerült. A valódi jogalkotói szándék az volt, hogy az építési szolgáltatások tartozzanak a fordított áfa körébe, ám ezt nem így fogalmazták meg, hanem úgy, hogy az építési szolgáltatások mellett minden, az ingatlanokhoz kapcsolódó fenntartási, karbantartási átalakítási,

bontási, takarítási, tisztítási munka is fordított áfa-fizetésre kötelezett.

H *Ha egy szolgáltató cég takarít, ami fordított áfás szolgáltatás, és őrző-védő szolgáltatást is nyújt, ami normál áfás, akkor ezt külön-külön kell számláznia a kórháznak?*

– Az áfa rendszerében és a polgári jogban is léteznek a következő fogalmak: osztható, oszthatatlan, jogegység, fizikai oszthatóság, jogi oszthatóság. Az áfa kezelésében is problémát jelent, hogy mi történik akkor, amikor egy csomagban, egyetlen szerződés keretében értékesítünk olyan termékeket, szolgáltatásokat, amelyeknek eltérő

Vadász Iván

az adókezelése. Szerencsére az Európai Bíróság 1991-ben meghozott döntése segít ebben: azt kell megvizsgálnunk, hogy a tevékenység során mi a főtevékenység és mi a melléktevékenység, és a melléktevékenység is a főtevékenység adókezelését kapja. Több tevékenység egy csomagban történő értékesítése esetében az a melléktevékenység, amelyre a felek önállóan nem kötöttek volna szerződést. Az adózási szempontból vegyes értékesítéseknél az a legjobb megoldás, ha már magát a szerződést úgy írjuk meg, hogy az orientálja az adókezelést is. Sajnos ebben az a legnagyobb probléma, hogy a jogászok gyakran nem tudnak megfelelő szerződést írni, mert nem jellemző, hogy értenének az áfa kezeléséhez.

H *Az új áfa-törvény felülírja a korábbi szerződésekben foglaltakat? Módosítani kell az áfa-törvény megjelenése előtt megkötött szerződéseket?*

– Az adóhatósággal való vita elkerülésére érdemes úgy alakítani a szerződéseket, hogy vegyes értékesítésnél valamelyik tevékenység dominánssá váljon. Emiatt érdemes átnézni a régebbi szerződéseket. A kórházak vezetésében szeretném tudato-

sítani, hogy az a jó szerződés, amelynek megalkotásában részt vett a vezető, a jogász, a könyvelő és a munkafolyamatot végző szakember is.

H *Az intézményekben felmerült néhány akut probléma. Például sokan félreértik a folyamatos teljesítés fogalmát. Mit értünk folyamatos teljesítés alatt?*

– Bár a fogalom nincs benne az áfa-törvényben, nem árt tudni, hogy a folyamatosan teljesítés gyakorlatilag vezetéken keresztül történő közüzemi és távközlési szolgáltatásokra vonatkozik, amelyek során elszámolási időszakban egyeznek meg a felek, és eszerint kell adózniuk. A szolgáltatás teljesítésének meghatározására az új áfa-törvény 58. paragrafusa vonatkozik, amit érdemes részletekbe menően értelmezni. Sajnos, a teljesítés fogalmának megértése óriási problémát jelent, miatta sok céget ér jelentős veszteség.

H *Milyen számlát kell kiállítani, ha hosszabb időszakról számolnak el, mint az eladó adóelszámolási időszaka?*

– Az áfa-törvény 58. paragrafusa arról is rendelkezik, hogy ha elszámolási időszakban állapotok meg a felek, a teljesítés időpontja a részfizetés esedékessége. Ha megállapodtunk a beszállítások havi elszámolásában, és minden tárgyhót követően nyolc napon belül kell kiegyenlíteni az összeget, ennek a szerződés teljesítése minden hónap 18-án lesz. Ha viszont az elszámolás elmarad, vagy a felek között vita van, mert nem egyeznek az elszámolások, 18-án nem lesz teljesítés, így fizetési kötelezettség sem.

H *Hasonló bizonytalanság jellemző a gyűjtőszámlák kezelésére. Kell hozzájuk valamilyen analitikát vezetni?*

– A gyűjtőszámla alkalmazására akkor van lehetőség, ha ebben a vevő és az eladó megállapodott; akkor érdemes alkalmazni, ha egy időpontban, vagy egy időszakon belül több értékesítés történik. Külön analitikára nincsen szükség ilyen esetekben, ám célszerű hónapon belüli nyilvántartást vezetni az intézményen belüli tisztánlátás érdekében.

H *Fordított adózás esetében, ha az ellenértéke beszámító előleget fizetnek, kinek kell megállapítania és megfizetnie az adót? A törvény szerint az előleg tartalmazza az adó összegét is, ám nincs külön kitétel a fordított adózásra.*

– Fontos tudomásul venni, hogy a fordított adózás azért nem fordítja fel a világunkat.

FÓKUSZ

Áfa-törvény a gyakorlatban

A legtöbb magyar egészségügyi intézményben alkalmazott gazdasági rendszert szállító CompuTREND Kft. ügyvezető igazgatóját, Horváth Gyulát is megkérdeztük: hogyan jelentkeztek a gyakorlati munkájukban azok a problémák, amelyekről Vadász Ivánnal beszélgettünk?

– Sajnos az új áfa-törvény mindnyájunkat meglepett. Tavaly ősszel arról hallottunk, hogy nem lesz lényeges változás az áfa rendszerében, csak újradefiniálják azt. Ehhez képest a változások számos területen jelentős alkalmazási problémát okoztak. Cégünk gazdasági rendszere már hosszú évek óta alkalmas arra, hogy teljes körűen kezelje az áfa bevallásával kapcsolatos teendőket, egészen addig, hogy a kész áfa-bevallást az

APEH honlapján található ABEV programba is bele tudjuk tölteni. Egy ilyen összetett rendszeren bármilyen változás átvezetése igen komoly energiát igényel, még akkor is, ha a feladat egyértelmű. A legnagyobb problémának azt látom, hogy még február közepén is sok a tisztázatlan kérdés. Tudtommal nagyon sok állásfoglalási kérés futott be az adóhatósághoz, ez is azt mutatja, hogy mekkora a bizonytalanság.

– Mi a véleménye az interjúban elhangzott konkrét problémákkal kapcsolatban?

– A fordított adózással kapcsolatban nagyon sok partnerünk kért tőlünk segítséget, hogy az adott esetben szükséges-e a fordított adózás alkalmazása. Ennek eldöntésére kevés az áfa-törvény – helyenként

Horváth Gyula

ellentmondásos – szövegének pontos ismerete is, hiszen látható, hogy Vadász úr is igen nyomatékosan hivatkozik a számlázás alapját képező szerződés tartalmára, amelyet mi természetesen nem ismerhetünk. Ilyenkor csak azt tudjuk mondani, hogy a körülmények pontos ismerete nélkül nem tudunk segíteni. Ezt sokszor úgy élik meg partnereink, hogy elzárkózunk a segítségtől, pedig szívesen segítenénk. Rengetegen értik félre az áfa-törvény 58. paragrafusát is. Folyamatos számlázásnak gondolnak minden olyan esetet, amikor valamely cég havonta számláz. Mint a

cikkből is kiténik, a folyamatos számlázás csak a nagy közszolgáltatók „privilegiuma”. Sajnos ebben is kevés fogódzó ad az új törvény keretszerűen megfogalmazott szövege. Rengeteg a kérdés a gyűjtőszámlával kapcsolatban is. A gyűjtőszámlán ugyanis egyenként szerepeltetni kell valamennyi leszámolt, de különböző időpontban teljesített tételt, tehát ehhez elengedhetetlen valamiféle analitika. Még akkor is, ha a törvény ilyen nem ír elő kötelezően, de az adóellenőr a bizonyításhoz véleményem szerint el fogja várni. Jelenleg készíjtjük azt a fejlesztést, amely ezt támogatni fogja.

– Véleménye szerint mi várható a következő hetekben?

– Azok a problémák, amelyek az új áfa-törvény bevezetését kísérik, elértek mára egy olyan „kritikus tömeget”, hogy rövidesen megkezdődik a korrekciós munka. Mint azt Vadász úr is említette, a változtatásig még hónapok telhetnek el, a szabályokat viszont addig is naponta kell alkalmazni. Kérdés, hogy amikor majd ellenőriznek bennünket, valóban hivatkozhatunk-e arra, hogy a szabályozás nem volt egyértelmű, illetve nem egyezett a közösségi joggal – nos, ez majd kiderül. Bízunk abban, hogy így lesz.

Korábban is létezett előlegfizetés adómentes szolgáltatás esetén. A szabályok nem változtak: ha valamiben nincs adótartalom, akkor annak előlegében sincsen, így a fordított adózás esetében az előlegben sem lesz áfa.

H *Mi történik, ha egy kórház eltéveszti a számlaadást?*

– Ha a kórház a fordított adófizetés helyett normális számlát fogad be például egy lakatostól, és ellenőrzésre kerül sor, megbüntetheti az adóhatóság. Még akkor is, ha a lakatos bevallotta ezt az adót, és a költségvetést nem érte kár. Az egyes tevékenységekhez kapcsolódó fordított

adózás megfelelő adminisztrációjáról gondoskodni kell az intézményeken belül, így el lehet kerülni a későbbi büntetéseket.

H *Van-e esély arra, hogy változik a jelenlegi, nem túlságosan előnyös helyzet és tisztul a kép áfa-ügyben?*

– A Pénzügyminisztérium informális egyeztetéseken azt ígérte, hogy a közösségi irányelvnek megfelelően módosítják az áfa-törvényt. Addig azonban hónapok telnek még el. Egyébként, ha valaki megszorul, lehet arra hivatkozni, hogy a magyar szabályozás nem volt egyértelmű, és nem egyezik a közösségi joggal.